

PETRE DIACONU

(6 octombrie 1924 – 3 aprilie 2007)

Curriculum vitae

M-am născut în anul 1924, într-un sat din Deliormanul dobrogean (jud. Durostor), azi în Bulgaria. În 1940 m-am refugiat împreună cu părinții la Călărași. De aici ne-am mutat la București, în 1947. Clasele primare și primele cinci clase de liceu le-am făcut la Silistra. Ultimele trei clase de liceu le-am făcut la Călărași. După doi ani de armată (școala de ofițeri de aviație) am urmat cursurile Facultății de istorie din București, secția de preistorie și istorie veche, pe care le-am absolvit în 1953. Aici am avut profesori străluciți: Ion Nestor, D. M. Pippidi, Gh. Ștefan, Al. Elian, M. Berza ș.a.. Licența mi-am dat-o cu o lucrare privind opera lui Demostene. Mi-am luat doctoratul în 1971, cu o temă despre pecenegi la Dunărea de Jos (în special pe baza izvoarelor scrise).

Am lucrat la Institutul de Arheologie al Academiei Române începând din toamna anului 1951, adică din vremea studenției mele. Am fost, pe rând, cercetător și cercetător principal III, II și I. Am ieșit la pensie la 1 mai 1991.

Am lucrat pe următoarele șantiere: Dinogetia-Garvăn, Niculițel și Nalbant (jud. Tulcea), Păcuiul lui Soare, Mangalia, Capidava, Murfatlar, Poarta Albă, Cochirleni, Cernavodă și Adamclisi (jud. Constanța), M-rea Neamț, Ploiești, București, Porțile de Fier, Lișcoteanca (jud. Brăila), Viișoara, Mărculești (jud. Ialomița), Coslogeni (jud. Călărași). Prin urmare, mi-am desfășurat activitatea de teren pe șantiere conținând vestigii materiale din toate epocile, dar mai cu seamă din epocile romană și postromană.

SCIVA, tomul 59-60, București, 2008-2009, p. 263-265

Am publicat¹ note, recenzii, rapoarte preliminare, articole și cinci cărți (dintre care trei în colaborare). Cele mai multe dintre lucrări sunt tipărite la noi în țară. Unele dintre ele au fost publicate în străinătate – Bulgaria, Grecia, Iugoslavia, Cehoslovacia, Germania, Belgia, Italia, Spania, Anglia, SUA.

În majoritatea lucrărilor am abordat teme de arheologie, geografie istorică, paleodemografie, toponimie, privind în special regiunea Dunării de Jos. Am abordat și teme de arheologie creștină, numismatică și sigilografie bizantină.

De asemenea, m-am oprit pe larg asupra genezei vechii culturi materiale românești, precum și a influenței acesteia asupra culturii materiale a populațiilor alogene. Am tratat, în temeiul izvoarelor literare și arheologice, istoria populațiilor turce vechi (pecenegi, uzi, cumani) și a relațiilor acestora cu lumea bizantină. Am reușit să definesc aspecte ale sorgintei romane a culturii materiale aparținând protoromânilor. Totdeodată, am definit și forme de cultură materială a unor populații în migrație. În baza datelor arheologice, pe care le-am coroborat de câteva știri literare, am reușit să descopăr o formațiune statală de coloratură bizantină de la finele veacului al XIV-lea, Țara Dristrei, necunoscută în cronicile timpului.

Am demonstrat că valurile din Dobrogea nu sunt construite de bizantini. În același timp, am arătat, pe de o parte, că slavii timpurii n-au pătruns, cum se credea, în masă în Dobrogea secolului al VI-lea, ci mult mai târziu, iar, pe de altă parte, că hanatul de la Pliska n-a stăpânit niciodată fosta Scythia Minor în secolele VII-X.

În sfârșit, în alte studii am căutat să subliniez unitatea culturii materiale vechi românești în spațiul balcano-carpatic.

Socotesc că cele mai importante contribuții științifice aduse de mine în domeniul cercetării trecutului sunt următoarele: teza originii pecenege a căldărilor de lut; teza potrivit căreia cultura materială de tip Dridu reflectă, în formele sale pe deplin constituite, nu caracterul etnic al unei comunități umane, ci gradul de dezvoltare social-economică a acesteia; localizarea orașului Vicina la Păcuiul lui Soare; descoperirea unei formațiuni statale de la sfârșitul secolului al XIV-lea în colțul de sud-vest al Dobrogei; datarea în epoca medievală timpurie a celor trei valuri din Dobrogea; definirea traseului de pătrundere a slavilor în Peninsula Balcanică; definirea particularităților stăpânirii bizantine la Dunărea de Jos în secolele VI-XII;

---

¹ Pentru lista de lucrări aparținând lui Petre Diaconu vezi omagiul publicat de Nicolae Conovici, *Petre Diaconu à 70 ans*, Dacia NS, 40-42, 1996-1998, p. 473-484, ca și cel datorat lui Mihai Irimia, *Petre Diaconu la 80 de ani*, Pontica, 37-38, 2004-2005, p. 557-574. Adăugăm încă o serie de titluri ale unor contribuții apărute ulterior: *Cui aparține cultura Ciurel ?*, Istros 10, 2000, p. 491-493; *Tempus, templum, tâmplă*, CCDJ 18, 2001, p. 38-40; *Contribuții istorice și etimologice*, Aalboorg - Danemarca, 2001; *Nouvelles données sur les régions sud-danubiennes dans deux inscriptions grecques*, Studia antiqua et archaeologica 9, 2003, p. 269-272; *Din nou despre Sava Gotul*, în *Izvoarele creștinismului românesc*, Constanța, 2003, p. 127-132; *Câteva observații pe marginea cap. LVI al Satyrikon-ului lui Petroniu (Buc. 1995)*, în *Închinare lui Petre Șt. Năsturel*, Brăila, 2003, p. 801-802; *Din nou despre slavi la Dunărea de Jos*, Istros 11, 2004, p. 353-355; *De nouveau sur les slaves au Bas-Danube (VIe-VIIe siècles)*, Etudes byzantines et post-byzantines 5, 2006, p. 211-212; *O inscripție de la Păcuiul lui Soare* SCIVA 58, 2007, 1-2, p. 161-163 (n. red.).

consecințele politice ale apariției pecenegilor și cumanilor la Dunărea de Jos; permanența tradiției civilizației romane în regiunea Dunării de Jos în secolele VI-XII.

La acestea, se adaugă o serie de contribuții privind definirea și datarea unor documente arheologice, lucrări de geografie istorică (Preslavul Mic, Ozolimna, Theodoropolis, Daphne, Vicus Carporum ș.a.), articole cu caracter polemic în probleme de stratigrafie, tipologie a materialelor arheologice etc.

În sfârșit, voi menționa și contribuțiile numismatice, dintre care voi învedera aici numai una și anume studiul despre localizarea Daphne-i, în care corectez o greșeală ce a circulat în literatura de specialitate din secolul al XVII-lea. În acest veac s-a acreditat ideea că monedele constantiniene având în legendă mențiunea Constantiniana Daphne au fost bătute în cinstea întemeierii așa-zisei Constantiniana Daphne. Noi am demonstrat că ele au fost emise la capătul unei bătălii victorioase a lui Constantin cel Mare.

Menționez totodată că am fost membru al colectivului de redacție al revistelor *Studii și cercetări de istorie veche și arheologie* și *Pontica*. Am luat parte la congrese internaționale. Am fost reprezentantul României în Comitetul internațional de geografie istorică și membru în Comitetul executiv al Asociației internaționale de istorie a sticlei.

În încheiere, voi remarca faptul că unele dintre lucrările mele s-au bucurat de o largă audiență în țară și în străinătate. De pildă, lucrarea despre pecenegi a fost recenzată de 14 ori în străinătate (Anglia, Germania, Franța, Italia, Austria, Ungaria, SUA, Bulgaria, URSS/Rusia) și în cinci reviste în țară.

Beneficiez de premiul „Vasile Pârvan” al Academiei (1972) pentru volumul I al monografiei *Păcuiul lui Soare*.

Petre Diaconu
București, 15 martie 2000

